EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA (EU) 2022/298,

annettu 21 päivänä lokakuuta 2021,

joka sisältää huomautukset, jotka ovat erottamaton osa päätöstä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan raja- ja merivartioviraston talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2019

EUROOPAN PARLAMENTTI, joka

— ottaa huomioon päätöksensä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan raja- ja merivartioviraston talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2019,

— ottaa huomioon parlamentin kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan laatiman Frontexia käsittelevän tiedonhankintaraportin, joka koskee väitettyjä perusoikeusloukkauksia,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 100 artiklan ja liitteen V,

— ottaa huomioon kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan lausunnon,

— ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan toisen mietinnön (A9-0270/2021),

A. katsoo, että kaikkien unionin elinten, toimistojen ja virastojen olisi toimittava avoimesti ja oltava unionin kansalaisille kaikin puolin vastuussa niille uskotuista varoista;

B. toteaa, että parlamentin rooli vastuuvapausmenettelyssä on määritelty Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa (SEUT), asetuksessa (EU, Euratom) 2018/1046 ([1])ja delegoidussa asetuksessa (EU) 2019/715 ([2]);

1. korostaa pitävänsä tärkeänä, että unionin talousarviota toteutetaan vastuullisesti ja avoimesti;

2. palauttaa mieliin parlamentin roolin vastuuvapausmenettelyssä, sellaisena kuin sitä säännellään SEUT:lla, asetuksella (EU, Euratom) 2018/1046 ja parlamentin työjärjestyksellä;

3. palauttaa mieliin, että parlamentti hyväksyi 28. huhtikuuta 2021 päätöksen (EU, Euratom) 2021/1613 ([3]), jolla lykättiin päätöstä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan raja- ja merivartioviraston varainhoitovuoden 2019 talousarvion toteuttamisesta; kehottaa virastoa raportoimaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle säännöllisesti toimista, joita on toteutettu päätöslauselmassa (EU) 2021/1615 ([4]) annettujen suositusten täytäntöönpanemiseksi, ja niiden aikataulusta; kehottaa virastoa esittämään nämä raportit neljännesvuosittain vastuuvapauden myöntävän viranomaisen pyynnöstä;

4. panee merkille, että virasto on laatinut toiminnan jatkuvuutta koskevan alustavan suunnitelman ja että viraston antaman vastauksen ajankohtana suunnitelmaa viimeisteltiin ja tavoitteena oli, että se hyväksytään vuoden 2021 toisen neljänneksen loppuun mennessä; kehottaa virastoa raportoimaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle toimintansa jatkuvuutta koskevan suunnitelman täytäntöönpanon tilanteesta;

5. pitää myönteisenä viraston meneillään olevia pyrkimyksiä luoda rekisteri kaikista laatimistaan asiakirjoista ja toteaa, että näin pyritään ottamaan huomioon viraston muutosprosessi ja digitalisaatio; suhtautuu myönteisesti siihen, että virasto julkisti ennakoivasti keskeisiä asiakirjoja verkkosivustollaan ja asetti ne saataville julkisen asiakirjarekisterin kautta; kehottaa virastoa parantamaan edelleen asiakirjojen julkisuutta ja pyytää, ettei se tulevaisuudessa tietopyyntöjä

([1]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2018/1046, annettu 18. heinäkuuta 2018, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä, asetusten (EU) N:o 1296/2013, (EU) N:o 1301/2013, (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 1304/2013, (EU) N:o 1309/2013, (EU) N:o 1316/2013, (EU) N:o 223/2014, (EU) N:o 283/2014 ja päätöksen N:o 541/2014/EU muuttamisesta sekä asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 kumoamisesta (EUVL L 193, 30.7.2018, s. 1).

([2]) Komission delegoitu asetus (EU) 2019/715, annettu 18. joulukuuta 2018, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2018/1046 70 artiklassa tarkoitettuja, SEUT-sopimuksen ja Euratomin perustamissopimuksen nojalla perustettuja elimiä koskevasta varainhoidon puiteasetuksesta (EUVL L 122, 10.5.2019, s. 1).

([3]) Euroopan parlamentin päätös (EU, Euratom) 2021/1613, annettu 28. huhtikuuta 2021, vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan raja- ja merivartioviraston talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2019 (EUVL L 340, 24.9.2021, s. 324).

([4]) Euroopan parlamentin päätöslauselma (EU) 2021/1615, annettu 29. huhtikuuta 2021, joka sisältää huomautukset, jotka ovat erottamaton osa päätöstä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan raja- ja merivartioviraston talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2019 (EUVL L 340, 24.9.2021, s. 328).

koskevien oikeustapausten yhteydessä pyrkisi perimään hakijoilta ulkopuolisten asianajajien toisinaan kohtuuttomia kustannuksia; muistuttaa tässä yhteydessä, että päätöslauselmassa (EU) 2021/1615 virastoa kehotettiin peruuttamaan vaatimuksensa periä oikeudenkäyntikulut unionin yleisen tuomioistuimen asiassa T-31/18; panee merkille, että tuomioistuin alensi oikeudenkäyntikuluja viraston alkuperäisiin vaatimuksiin nähden; muistuttaa virastoa siitä, että sen on toimittava moitteettoman varainhoidon periaatteen mukaisesti ja että tämä koskee sekä tuomioistuimen määräysten noudattamista että pidättäytymistä ulkopuolisten asianajajien käyttämisestä tällaisissa tapauksissa; kehottaa virastoa välttämään kohtuuttoman korkeita oikeudenkäyntikuluja ja varmistamaan, että niiden periminen pysyy tulevaisuudessa hyväksyttävissä rajoissa;

6. palauttaa mieliin 25. helmikuuta 2021 hyväksytyn parlamentin kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan lausunnon päätelmät, jotka johtivat päätökseen lykätä vastuuvapauden myöntämistä viraston talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2019, ”kunnes virasto on selventänyt ja esittänyt riittävästi näitä seikkoja ja kunnes OLAFin tutkimus on saatu päätökseen”; korostaa, että lykkäämällä vastuuvapauden myöntämistä parlamentti antoi virastolle vielä kuusi kuukautta aikaa vastata päätöslauselmassa (EU) 2021/1615 käsiteltyihin seikkoihin;

Tilintarkastustuomioistuimen havaitsemat menoihin liittyvät ongelmat

7. palauttaa mieliin tilintarkastustuomioistuimen havainnon, joka koskee operatiivisiin toimiin liittyviä rahoitussopimuksia ja jonka mukaan laitteisiin liittyvien menojen korvaukset perustuivat edelleen todellisiin kustannuksiin ja niihin liittyi todentavan aineiston, kuten laskujen, puuttumista koskeva ongelma; muistuttaa, että tämä ongelma havaittiin myös vuoden 2018 vastuuvapausmenettelyssä ja silloin tilintarkastustuomioistuin suositteli käyttämään yksikkökustannuksiin perustuvaa lähestymistapaa; toteaa, että yksikkökustannuksiin perustuva lähestymistapa on yksinkertaistettu kustannusvaihtoehto, jossa raskaiden teknisten laitteiden käyttöhinta määritetään ennalta määritellyn menetelmän mukaisesti ja siten ratkaistaan todellisten kustannusten korvaamiseen liittyvät ongelmat; pitää myönteisenä, että virasto on kokeillut yksikkökustannuksiin perustuvaa lähestymistapaa raskaan kaluston osalta kahden jäsenvaltion kanssa; toteaa raskasta kalustoa koskevien pilottihankkeiden osoittaneen, että yksikkökustannuksiin perustuva lähestymistapa lisäsi kokonaiskustannuksia, ja pitää valitettavana, että virasto tuli siihen tulokseen, ettei siirtyminen yksikkökohtaisiin korvauksiin ole toteutettavissa raskaan kaluston tapauksessa; pitää valitettavana, että näin ollen todentavan aineiston puuttumista koskevaa kysymystä ei ole ratkaistu, ja muistuttaa virastoa siitä, ettei sen pidä hyväksyä sellaisten menoilmoitusten korvaamista, joiden tueksi ei ole esitetty laskuja; kehottaa virastoa ja komissiota tarkastelemaan uudelleen tilintarkastustuomioistuimen suositusta ja keskustelemaan tilintarkastustuomioistuimen kanssa niiden pilottihankkeiden tuloksista, joissa raskaaseen kalustoon sovellettiin yksikkökustannuksiin perustuvaa lähestymistapaa, jotta nähdään, kuinka puuttuvan todentavan aineiston ongelma voidaan ratkaista; muistuttaa virastoa ja komissiota siitä, että yleisenä periaatteena on, että kaikkea turhaa byrokraattista rasitetta on vältettävä;

8. panee merkille viraston vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle antaman vastauksen sen rakentamiseen liittyviä maksuja koskevien mekanismien uudelleenarvioinnista sekä kehotuksen varmistaa moitteettoman varainhoidon periaatteiden noudattaminen; toteaa viraston ilmoittaneen, että koko rahoitusketjun ajan on käytetty mekanismia, jolla estetään tarkastamattomat ennakkomaksut; panee merkille, että virasto ilmoitti, että kaikkia päätoimipaikan tilojen parissa toimivia projektipäälliköitä sekä operatiivisia ja taloudellisia toimijoita on kehotettu olemaan hyväksymättä ja suorittamatta tällaisia maksuja ja että rahoitustarkastajia on kehotettu hylkäämään tällaiset ennakkomaksut ja neuvomaan myös tulojen ja menojen hyväksyjiä hylkäämään ne;

Tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus nro 08/2021: ”Frontexin tuki ulkorajojen valvontaan ei ole vielä riittävän vaikuttavaa”

9. panee huolestuneena merkille tilintarkastustuomioistuimen havainnot sen erityiskertomuksessa nro 08/2021 ”Frontexin tuki ulkorajojen valvontaan ei ole vielä riittävän vaikuttavaa” ([5]); huomauttaa, että tarkastus kattoi ajanjakson vuoden 2016 lopusta, jolloin viraston uusi toimeksianto asetuksen (EU) 2016/1624 ([6]) mukaisesti tuli voimaan, vuoden 2020 loppuun ja että se kattoi näin ollen kokonaan nykyisen vastuuvapausmenettelyn kohteena olevan vuoden 2019 mutta siinä ei otettu huomioon eräitä toimia, joihin virasto on viime aikoina ryhtynyt toimeksiantonsa täyttämiseksi; panee merkille, ettei tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomukseen sisältynyt analyysiä perusoikeuksien kunnioittamisesta virastossa, sillä asian monimutkaisuuden vuoksi sen analysoimiseksi tarvittaisiin erillinen tarkastus; pyytää tilintarkastustuomioistuinta tekemään tällaisen erillisen tarkastuksen tulevaisuudessa;

([5]) https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR21_08/SR_Frontex_FI.pdf

([6]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/1624, annettu 14. syyskuuta 2016, Eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/399 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 863/2007, neuvoston asetuksen (EY) N:o 2007/2004 ja neuvoston päätöksen 2005/267/EY kumoamisesta (EUVL L 251, 16.9.2016, s. 1).

10. panee huolestuneena merkille, että tilintarkastustuomioistuin havaitsi erityiskertomuksessaan nro 08/2021 useita puutteita, jotka liittyivät tilintarkastustuomioistuimen luettelemiin viraston ensisijaisiin toimiin, kuten tilanneseurantaan, riskianalyysiin, haavoittuvuusarviointiin, yhteisiin operaatioihin ja nopeisiin rajainterventioihin, palauttamisoperaatioihin ja viraston koulutukseen, sekä tarve- ja vaikutustenarviointien puuttumiseen ennen viraston menojen eksponentiaalista kasvua; ilmaisee huolensa myös siitä, että virasto ei ole toteuttanut kaikkia tarvittavia toimenpiteitä mukauttaakseen organisaatiotaan siten, että se voi panna kaikilta osin täytäntöön asetuksen (EU) 2016/1624 mukaisen toimeksiantonsa; toteaa lisäksi, että tilintarkastustuomioistuin toi esiin asetuksen (EU) 2019/1896 ([7]) mukaiseen viraston toimeksiantoon liittyviä huomattavia riskejä; muistuttaa, että viraston vuosina 2016 ja 2019 vahvistetut toimeksiannot ovat osittain päällekkäisiä, mikä on mahdollisesti saattanut vaikuttaa niiden toteuttamiseen, kuten tilintarkastustuomioistuin on havainnut;

11. panee merkille, että vain kaksi vuotta asetuksen (EU) 2016/1624 voimaantulon jälkeen komissio antoi ehdotuksen uudeksi virastoa koskevaksi asetukseksi tekemättä uudesta lainsäädännöstä vaikutustenarviointia; kehottaa komissiota ja virastoa löytämään nopeasti asianmukaisen ratkaisun asetuksen (EU) 2019/1896 mukaisen viraston uuden toimeksiannon asianmukaisen ja oikea-aikaisen täytäntöönpanon varmistamiseksi ja kehottaa komissiota ja tilintarkastustuomioistuinta arvioimaan säännöllisesti viraston ja jäsenvaltioiden toiminnan tuloksellisuutta, jotta voidaan määrittää kehittämiskohteita, myös viraston toiminnan oikeusperustoissa, ja ottaa samalla huomioon myös saavutetut tulokset ja vaikutukset;

12. panee huolestuneena merkille tilintarkastustuomioistuimen päätelmän, jonka mukaan viraston operatiivinen raportointi ei anna päätöksentekijöille asianmukaista tietoa, sillä siinä ei ole riittävästi tietoa todellisista kustannuksista ja toiminnan tuloksellisuudesta;

13. panee huolestuneena merkille tilintarkastustuomioistuimen päätelmän, että käytössä on toimiva tietojenvaihtokehys, jolla annetaan asiaan liittyvää muuttoliiketietoa tilanteesta ulkorajoilla ja tuetaan luvattoman maahanmuuton hallintaa, mutta se ei kuitenkaan toiminut riittävän hyvin sen kannalta, että EU:n ulkorajoja koskeva tilannetietoisuus olisi ollut tarkkaa, täydellistä ja ajantasaista; pitää valitettavana, että rajatylittävää rikollisuutta varten ei ole vielä luotu riittävää tietojenvaihtokehystä, mikä vaikuttaa viraston ja jäsenvaltioiden kykyyn reagoida nopeasti kaikkiin havaittuihin uhkiin; panee merkille, että virasto lähettää ajantasaista ja relevanttia muuttoliiketietoa tilanteesta ulkorajoilla ja antaa tietoja erityisistä tapahtumista; on kuitenkin huolestunut vakavista puutteista, jotka heikentävät täydellistä tilannetietoisuutta unionin ulkorajoilla, kuten tietojen puutteesta, ja toteaa tämän koskevan rajavalvontakalustoon liittyviä teknisiä standardeja, rajat ylittävää rikollisuutta koskevan raportoinnin yhteistä luetteloa, lähes reaaliaikaisia tietoja tilanteesta EU:n ilmarajalla ja yhteisen yhdennetyn riskianalyysimallin päivittämiseen liittyviä viivästyksiä; korostaa, että jälkimmäisten havaintojen ei voida katsoa johtuvan ainoastaan virastosta vaan asiat on korjattava yhdessä jäsenvaltioiden ja komission kanssa ja että tämä koskee erityisesti yhteistä yhdennettyä riskianalyysimallia, koska raportoinnissa on jäsenvaltioiden välillä huomattavia eroja tapausten esiintyvyyden, muodon, tietojen tai määritelmän osalta; palauttaa mieliin vastuuvapauden myöntävän viranomaisen päätöslauselmassa (EU) 2021/1615 esittämän kehotuksen parantaa unionin rajojen tilannetta ja vaaratilanteita koskevaa seurantaa ja raportointia myös mahdollisten ihmisoikeusrikkomusten yhteydessä;

14. panee merkille tilintarkastustuomioistuimen päätelmän, jonka mukaan kaikkia asiaankuuluvia viranomaisia (esim. tulliviranomaisia) ei ole sisällytetty asetukseen (EU) N:o 1052/2013 ([8]);

15. panee merkille tilintarkastustuomioistuimen päätelmän, jonka mukaan asetuksella (EU) 2019/1896 asetettiin jäsenvaltioille merkittäviä uusia raportointivaatimuksia, mikä edellyttää tietojen automaattista siirtoa jäsenvaltioilta Eurosur-tietokantaan; ottaa huomioon jäsenvaltioiden ilmoituksen, että viraston suoraa osallistumista tähän automatisointiin ei ole vielä ollut havaittavissa;

16. on huolissaan tilintarkastustuomioistuimen havainnosta, jonka mukaan virasto ei toimittanut riittäviä tietoja toimintansa vaikutuksesta tai kustannuksista, ei tehnyt perusteellista arviota yhteisistä operaatioista, ei selittänyt resurssien käyttöön liittyviä poikkeamia tai yksilöinyt mahdollisten vajeiden vaikutuksia eikä toimittanut tietoja sen yhteisten operaatioiden todellisista kustannuksista; korostaa, että virasto on velvollinen antamaan riittävästi tietoa toimintansa vaikutuksista ja kustannuksista avoimuuden ja vastuuvelvollisuuden varmistamiseksi;

([7]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/1896, annettu 13. marraskuuta 2019, eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta sekä asetusten (EU) N:o 1052/2013 ja (EU) 2016/1624 kumoamisesta (EUVL L 295, 14.11.2019, s. 1).

([8]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1052/2013, annettu 22. lokakuuta 2013, Euroopan rajavalvontajärjestelmän (Eurosur) perustamisesta (EUVL L 295, 6.11.2013, s. 11).

Ehdollisuus

17. panee merkille, että komissio ja virasto hyväksyivät kokonaan tai osittain kaikki tilintarkastustuomioistuimen suositukset; kehottaa virastoa käsittelemään ja panemaan tilintarkastustuomioistuimen suositukset täytäntöön kattavasti ja oikea-aikaisesti ja tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle näiden suositusten täytäntöönpanon edistymisestä; kehottaa budjettivallan käyttäjää ottamaan osan viraston vuoden 2022 talousarvio-määrärahoista varaukseen, joka voidaan ottaa käyttöön, kun seuraavat edellytykset täyttyvät:

    a) loput 20 perusoikeusvalvojaa otetaan palvelukseen AD-palkkaluokkaan asetuksen (EU) 2019/1896 110 artiklan mukaisesti;

    b) kolme varapääjohtajaa otetaan palvelukseen asetuksen (EU) 2019/1896 107 artiklan mukaisesti;

    c) viraston hallintoneuvosto hyväksyy asetuksen (EU) 2019/1896 46 artiklan täytäntöönpanoa koskevan yksityiskohtaisen menettelyn;

    d) esitellään vakavista vaaratilanteista annettavia raportteja koskeva mukautettu menettely Egeanmerellä toteutettavien operaatioiden perusoikeudellisia ja oikeudellisia toiminnallisia näkökohtia käsittelevän työryhmän (WG FRaLO) suositusten mukaisesti;

    e) perustetaan täysin toimiva perusoikeuksien seurantajärjestelmä asetuksen (EU) 2019/1896 110 artiklan mukaisesti;

    f) tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen nro 08/2021 suositus 5 pannaan onnistuneesti täytäntöön (määräaika: vuoden 2021 loppu);

    g) viraston toimet, joilla tuetaan palauttamiseen liittyviä operaatioita Unkarissa, keskeytetään niin pitkäksi aikaa kuin Unkarin viranomaisten tekemät palauttamispäätökset ovat ristiriidassa palauttamisdirektiivin ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan kanssa, kuten Euroopan unionin tuomioistuin on todennut ([9]);

    kehottaa budjettivallan käyttäjää arvioimaan edistymistä näiden edellytysten täyttämisessä tekemällä virastoon vuonna 2022 tiedonhankintamatkan, johon osallistuu parlamentin talousarvion valvontavaliokunnan jäseniä; katsoo, että näiden edellytysten noudattamatta jättäminen lisää myös riskiä, että vastuuvapaus evätään varainhoitovuodelta 2020; katsoo lisäksi, että edellisessä talousarviomenettelyn sovittelussa aikaan saadun sopimuksen mukaisesti komission olisi tehostettava virastojen valvontaa; kehottaa komissiota ja virastoa selvittämään, miten havaitut puutteet, myös palvelukseenoton ja hankintojen osalta, ratkaistaan vuoden 2022 talousarviossa;

Käynnissä oleva OLAFin tutkimus

18. palauttaa mieliin, että Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF) on vahvistanut, että sillä on käynnissä virastoa koskeva tutkimus; kehottaa jälleen virastoa tekemään kattavaa yhteistyötä OLAFin kanssa ja tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle tilanteen kehittymisestä;

19. muistuttaa, että parlamentin talousarvion valvontavaliokunnan 1. syyskuuta 2021 pidetyssä kokouksessa komission muuttoliike- ja sisäasioiden pääosaston apulaispääjohtaja totesi, että kaikki tutkimukset ovat päättyneet ja että mikään niistä ei johtanut päätelmiin, joiden mukaan talousarvio- ja varainhallinnossa olisi ollut puutteita tai perusoikeuksia olisi loukattu tai että virasto olisi kieltäytynyt noudattamasta asetuksen mukaisia velvoitteitaan;

Avoimuus

20. palauttaa mieliin parlamentin esiin tuoman huolen viraston vuosina 2018 ja 2019 sen työn kannalta merkityksellisten toimialojen edustajien kanssa pitämistä kokouksista, sillä suurinta osaa edustajista ei ollut merkitty unionin avoimuusrekisteriin; pyytää kiinnittämään huomiota asetuksen (EU) 2019/1896 118 artiklaan, jossa edellytetään, että virasto varmistaa avoimuuden edunvalvonnan suhteen avoimuusrekisterillä ja ilmoittamalla kaikista kokouksistaan kolmansien osapuolten sidosryhmien kanssa; suhtautuu myönteisesti viraston pääjohtajan 5. toukokuuta 2021 tekemään päätökseen avoimuusrekisteristä; pyytää virastoa tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle säännöllisesti tämän välineen täytäntöönpanosta ja käytöstä;

([9]) Tuomio 17. joulukuuta 2020, Euroopan komissio v. Unkari, C-808/18, EU:C:2020:1029.

21. toteaa, että virastolla on velvollisuus varmistaa avoimuus ennakoivasti, kuten asetuksen (EU) 2019/1896 114 artiklan 2 kohdassa todetaan; panee merkille, että artiklassa säädetään myös, että tällaisella avoimuudella on rajansa, koska se on varmistettava paljastamatta operatiivisia tietoja, joiden julkistaminen vaarantaisi operaatioiden tavoitteiden saavuttamisen; panee merkille, että virasto ei voi paljastaa henkilötietoja asetuksen (EU) 2016/679 ([10]) 5 artiklassa säädetyn henkilötietojen käsittelyä koskevan oikeusperustan vastaisesti; kehottaa komissiota varmistamaan sitovat säännöt tietojen suojaamiseksi;

22. korostaa, että avoimuus on yleinen sääntö, jota sovelletaan virastoon, komissioon ja neuvoa-antavaan foorumiin osallistuviin yksiköihin keskinäisen luottamuksen ja hyvän yhteistyön edellytyksenä;

Perusoikeuksien kunnioittaminen

23. palauttaa mieliin, että parlamentin kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta on perustanut Frontexin valvontatyöryhmän; toteaa, että valvontatyöryhmä julkisti 14. heinäkuuta 2021 Frontexia käsittelevän tiedonhankinta-raporttinsa, joka koskee väitettyjä perusoikeusloukkauksia ja jonka tavoitteena oli kerätä kaikki asiaankuuluvat tiedot ja todisteet väitetyistä perusoikeusloukkauksista, joissa virasto oli osallisena, joista se oli tietoinen ja/tai joiden osalta se ei ryhtynyt toimiin, sekä sisäisestä hallinnosta, raportointimenettelyistä ja valitusten käsittelystä; toteaa, ettei valvontatyöryhmä löytänyt luotettavaa näyttöä siitä, että Frontex olisi suoraan toteuttanut käännytyksiä ja/tai joukkokarkotuksia vakavissa tapauksissa, joita valvontatyöryhmä pystyi tutkimaan; palauttaa mieliin, että valvontatyöryhmä totesi, että virastolla oli näyttöä perusoikeusloukkauksia koskevien väitteiden tueksi jäsenvaltioissa, joiden kanssa sillä oli yhteinen operaatio, mutta se ei puuttunut näihin loukkauksiin eikä toteuttanut niiden johdosta jatkotoimia ripeästi, valppaasti ja vaikuttavasti ja että näin ollen Frontex ei estänyt näitä loukkauksia eikä vähentänyt tulevien perusoikeusloukkausten riskiä; panee merkille, että samalla valvontatyöryhmä havaitsi myös jäsenvaltioiden kanssa tehtävän yhteistyön yhteydessä puutteita, jotka voivat haitata Frontexin perusoikeuksia koskevien velvoitteiden täyttämistä, ja korosti jäsenvaltioiden ja komission vastuuta myös sen roolin ulkopuolella, joka niillä on hallintoneuvostossa; panee erityisesti merkille viraston ja jäsenvaltioiden välisen perusoikeuksiin liittyvän vastuunjaon; panee merkille rajoitteet, joita virasto kohtaa käytännössä jo pyrkiessään tutkimaan perusoikeuksien noudattamista viraston rahoittamien tai yhteisrahoittamien varojen osalta; korostaa, että viraston henkilöstö tarvitsee oikeudellista selkeyttä erityisesti merellä tehtävien riskialttiiden operaatioiden aikana ja että komission ja jäsenvaltioiden on varmistettava asetuksen (EU) 2019/1896 täytäntöönpanon oikeudelliset normit ja selkeys erilaisissa tilanteissa operaatioiden aikana; toteaa kuitenkin, että tutkimuksiaan suorittaessaan valvontatyöryhmä havaitsi, että pääjohtaja oli jättänyt huomiotta entisen perusoikeusvastaavan neljän vuoden aikana antamia suosituksia ja neuvoja ([11]), erityisesti Frontexin Unkarissa toteuttamien toimien osalta; kehottaa virastoa toimittamaan parlamentille yksityiskohtaisen raportin, jossa esitetään sen suunnitelmat panna täytäntöön valvontatyöryhmän suositukset ja aikaan saatu edistyminen;

24. toteaa valvontatyöryhmän katsovan, että hallintoneuvoston olisi pitänyt toimia ennakoivammin perusoikeus-loukkausten vakavan riskin tunnistamisessa ja toteutettaessa toimia, joilla varmistetaan, että Frontex noudattaa asetuksessa (EU) 2019/1896 säädettyjä perusoikeuksia koskevia negatiivisia ja positiivisia velvoitteitaan; toteaa, että valvontatyöryhmä piti myönteisinä uusia sisäisiä menettelyjä ja sääntöjä, jotka virasto laati raportin julkistamista edeltävinä kuukausina noudattaakseen asetusta, mutta kehotti kumpaakin toimijaa parantamaan edelleen perusoikeuksien kunnioittamista virastossa tarkastelemalla uudelleen sen sisäisiä rakenteita ja viestintää sekä yhteistyötä vastaanottavien jäsenvaltioiden kanssa; panee merkille, että valvontatyöryhmä korosti jäsenvaltioiden ja komission vastuuta myös sen roolin ulkopuolella, joka niillä on hallintoneuvostossa;

([10]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27. huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1).

([11]) Frontexia käsittelevän tiedonhankintaselvityksen raportti, joka koskee väitettyjä perusoikeusloukkauksia, 3 kohdan D kohta, pääjohtajan rooli, suositukset: Frontexin valvontatyöryhmä pitää erittäin valitettavana, että pääjohtaja ei ole vastannut perusoikeus-vastaavan neljän vuoden aikana esittämiin lukuisiin huolenaiheisiin, suosituksiin, lausuntoihin tai huomioihin eikä toteuttanut niiden johdosta jatkotoimia.

25. korostaa, että jäsenillä oli käytettävissään tietoja, joiden perusteella valvontatyöryhmä totesi, ettei pääjohtaja tehnyt yhteistyötä varmistaakseen, että joitakin eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta annetun asetuksen säännöksiä, erityisesti perusoikeuksia koskevia säännöksiä, noudatetaan; toteaa, että valvontatyöryhmä piti myös valitettavana, että pääjohtaja kieltäytyi toistuvasti panemasta täytäntöön komission suosituksia sen varmistamiseksi, että äskettäin annettua asetusta noudatetaan;

Euroopan oikeusasiamiehen tutkimus

26. panee merkille Euroopan oikeusasiamiehen viraston valitusmekanismia koskevan strategisen tutkimuksen (OI/5/2020/MHZ) päätelmät väitetyistä perusoikeusloukkauksista; panee merkille, että Euroopan oikeusasiamies päätti olla viemättä asiaa eteenpäin; panee kuitenkin merkille valitusmekanismissa havaitut puutteet, jotka saattavat vaikeuttaa väitetyistä perusoikeusloukkauksista ilmoittamista ja oikeussuojakeinojen käyttämistä; toteaa Euroopan oikeusasiamiehen havainneen viivästyksiä viraston velvoitteiden täyttämisessä tältä osin; panee merkille, että virasto on sitoutunut käsittelemään aloja, joilla Euroopan oikeusasiamies määritteli parannusehdotuksia;

27. on huolestunut valvontatyöryhmän havainnoista, joiden mukaan perusoikeusvastaava ja neuvoa-antava foorumi eivät olleet useinkaan alusta alkaen mukana perusoikeuksiin liittyviä asioita koskevien sääntöjen, menettelyjen ja strategioiden laatimisessa, sekä siitä, että hallintoneuvosto ja pääjohtaja eivät ottaneet riittävällä tavalla huomioon perusoikeusvastaavan ja neuvoa-antavan foorumin lausuntoja ja suosituksia; kehottaa virastoa ottamaan perusoikeusvastaavan ja neuvoa-antavan foorumin täysimääräisesti ja aktiivisesti mukaan kaikkiin asiaankuuluviin menettelyihin alusta alkaen; kehottaa pääjohtajaa tarkistamaan suhteitaan perusoikeusvastaavaan ja neuvoa-antavaan foorumiin ja ottamaan oikea-aikaisesti huomioon kaikki niiden suositukset; kehottaa virastoa panemaan täysimääräisesti täytäntöön kaikki valvontatyöryhmän suositukset ja raportoimaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle saavutetusta edistyksestä;

28. kehottaa virastoa varmistamaan, että se noudattaa yhdennettyä rajaturvallisuutta toteuttaessaan kaikkia asetuksessa (EU) 2019/1896 säädettyjä perusoikeuksia koskevia velvoitteita sekä toimintaperiaatteiden että operatiivisen toiminnan osalta; kehottaa virastoa panemaan tosiasiallisesti täytäntöön valvontatyöryhmän raportissa ja päätöslauselmassa (EU) 2021/1615 esitetyt suositukset ja tiedottamaan parlamentille säännöllisesti sen suositusten täytäntöönpanosta ja käynnissä olevista operaatioista, muun muassa perusoikeusloukkauksiin liittyvistä vakavista vaaratilanteista ulkorajoilla, ja siitä, miten virasto on käsitellyt tätä asiaa;

Sisäinen hallinto, mukaan lukien perusoikeusvalvojat

29. toteaa jälleen huolestuneena, että valvontatyöryhmä ilmaisi huolensa siitä, että pääjohtaja oli viivyttänyt kolmen varapääjohtajan palvelukseenottoa ja pidättäytynyt riippumattoman toimivallan siirtämisestä heille ja samalla laajentanut kabinettiaan 63 henkilöstön jäseneen; palauttaa mieliin, että valvontatyöryhmä oli hyvin huolissaan viraston riittämättömästä valvonnasta; toteaa, että hallintoneuvosto määritti kolmen varapääjohtajan toimivaltuudet ja että näitä kolmea tehtävää koskevat virkailmoitukset julkaistiin Euroopan unionin virallisessa lehdessä 24. maaliskuuta 2021; kehottaa virastoa raportoimaan edelleen vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle palvelukseenottomenettelyssä saavutetusta edistyksestä;

Perusoikeusvalvojat

30. pitää valitettavana, että pääjohtaja on pitkittänyt huomattavasti perusoikeusvastaavan ja perusoikeusvalvojien nimittämistä, kuten valvontatyöryhmä korosti, erityisesti kun otetaan huomioon viraston pääjohtajan kabinetin laajentaminen; panee merkille, että viraston perusoikeusvastaava aloitti tehtävässään 1. kesäkuuta 2021; korostaa, että viraston henkilöstötaulukkoa supistettiin 377 AD-toimesta 275 AD-toimeen vuonna 2020; toteaa, että tämä on vaikuttanut koko henkilöstörakenteeseen, myös 40 perusoikeusvalvojan palvelukseenottoon; panee merkille viraston pääjohtajan lausunnot, joiden mukaan ensimmäisten 20 perusoikeusvalvojan palvelukseenotto on saatu päätökseen ja he aloittivat koulutuksensa 1. kesäkuuta 2021 ja että seuraavien 20 perusoikeusvalvojan nimittäminen on käynnissä; ilmaisee huolensa siitä, että 20:stä palvelukseen otetusta perusoikeusvalvojasta viisi on nimitetty AD 7 -tasolle ja viisitoista AST 4 -tasolle; muistuttaa, että parlamentti totesi valvontatyöryhmän raportissa, että tämä alempi virka-asema voi vaikuttaa valvojien auktoriteettiin, riippumattomuuteen ja oikeuteen tutustua turvallisuusluokiteltuihin ja arkaluonteisiin tietoihin ja heidän toimintansa vaikuttavuuteen; korostaa, että viraston edellytettiin ottavan kaikki perusoikeusvalvojat AD-tasolle, jotta varmistetaan parhaan ammattitaidon hankkiminen ja asianmukainen

sijoittaminen operaatioihin; palauttaa joka tapauksessa mieliin, että monissa virastoissa henkilöstöön sovellettava korjauskerroin on edelleen alhainen, ja toteaa, että matalammilla palkoilla voi olla negatiivinen vaikutus eurooppalaisiin hakijoihin ja ne voivat vaikeuttaa joidenkin virastojen palvelukseenottoa; panee merkille, että valvontatyöryhmä paheksui voimakkaasti pääjohtajan aiheuttamaa tarpeetonta viivästystä perusoikeusvalvojien palvelukseenotossa; muistuttaa, että asetuksessa (EU) 2019/1896 säädetään vähintään 40 perusoikeusvalvojan palvelukseenotosta 5. joulukuuta 2020 mennessä; on erittäin huolissaan siitä, että tätä velvoitetta ei ole täytetty, ja vaatii virastoa nimittämään hyvissä ajoin ilman uusia viivästyksiä loput 20 perusoikeusvalvojaa AD-palkkaluokkaan sen varmistamiseksi, että heillä on tarvittava asema voidakseen hoitaa tehtävänsä riippumattomasti; muistuttaa erityisesti, että valvontatyöryhmä piti ratkaisevan tärkeänä, että perusoikeusvalvojat voivat tutustua rajoituksetta ja ilman ennakkoilmoitusta asiaankuuluviin kohteisiin, varoihin ja tietoihin; korostaa myös, että jäsenvaltioiden on tehtävä täysimääräisesti yhteistyötä perusoikeusvastaavan kanssa esittämällä todisteita tutkittavien tapausten sisällöstä; korostaa tarvetta selventää viraston lausuntoa, jonka mukaan jäljellä olevat 20 perusoikeusvalvojaa otetaan palvelukseen AD 7 -varallaololuettelosta, kunhan virastolle on osoitettu lisää AD 7 -virkoja, vaikka komissio on todennut, että virastolle on jo osoitettu riittävästi AD-virkoja;

31. panee merkille, että valitusmekanismia koskevat uudet säännöt tulivat voimaan marraskuussa 2019 ja niissä annettiin perusoikeusvastaavalle enemmän tehtäviä; pitää myönteisenä, että viraston hallintoneuvosto hyväksyi helmikuussa 2021 päivitetyn perusoikeusstrategian; kehottaa viraston hallintoneuvostoa hyväksymään pikaisesti perusoikeuksia koskevan toimintasuunnitelman, jotta päivitetty strategia voidaan panna täytäntöön ja jotta virastossa voidaan parantaa perusoikeusloukkauksia ja valituksia koskevia seuranta- ja raportointimekanismeja;

32. viittaa vastuuvapauden myöntämistä koskevaan päätökseen liittyvien muiden, luonteeltaan yleisten huomautusten osalta erillisvirastojen toiminnan tuloksellisuudesta, varainhoidosta ja sen valvonnasta 29. huhtikuuta 2021 antamaansa päätöslauselmaan ([12]); kehottaa virastoa antamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle säännöllisesti esityksen ja raportin päätöksessä (EU, Euratom) 2021/1613 määritettyjä ongelmia koskevan etenemissuunnitelman täytäntöönpanon tilanteesta.

([12]) EUVL L 340, 24.9.2021, s. 525.